

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ปัญหาเรื่องทุกข์เป็นปัญหาสำคัญอันหนึ่งของโลก ทุกคนจะปฏิเสธไม่ได้เลยว่าเขาไม่เคยพบกับความทุกข์ เพราะขณะที่ดำรงชีวิตอยู่ในโลกนี้เรายังจะพบกับความไม่เที่ยงแท้แน่นอนอยู่เสมอ บางทีเราได้พบกับสิ่งที่น่าพอใจและพยายามยึดมันไว้ให้อยู่กับเราตลอดไป แต่เราก็ไม่สามารถทำได้ บางทีเราได้พบกับสิ่งที่ไม่น่าพอใจ ความเจ็บปวดทรมานต่าง ๆ ซึ่งเราอยากจะหลีกเลี่ยงจากมันให้เร็วที่สุด แต่เราก็ไม่สามารถทำได้ มนุษย์จึงพยายามค้นหาว่าทุกข์คืออะไร มันเกิดขึ้นได้อย่างไร เราสามารถหลุดพ้นจากมันได้หรือไม่ อย่างไร และได้มีผู้ให้คำตอบในเรื่องนี้ไว้มากมายต่าง ๆ กัน

โซเป็นชาวเออร์เป็นผู้หนึ่งที่ให้คำตอบไว้อย่างน่าสนใจว่า โลกนี้เต็มไปด้วยทุกข์ เพราะสรรพสิ่งเป็นการสำแดงออกของเจตจำนง (Will) เจตจำนงนี้มีลักษณะเป็นความอยากและดิ้นรนเพื่อชีวิตอยู่ตลอดเวลา มนุษย์จึงมีความเห็นแก่ตัว แก่งแย่งชิงดีชิงเด่นเอา รัดเอาเปรียบกันเพื่อความอยู่รอดของตนเอง และเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งสนองความอยากต่าง ๆ เนื่องจากเจตจำนงนี้มีลักษณะเป็นการต่อสู้ดิ้นรนอย่างไม่รู้จบ มนุษย์จึงไม่สามารถมีความสุขพอใจได้เลย เมื่อเขาได้รับการตอบสนองครั้งหนึ่ง ทันใดเขาจะมีความอยากใหม่อีกเป็นเช่นนี้ตลอดไป ถ้าเขาไม่อยากอะไรเลย เขาก็จะมีแต่ความเบื่อหน่าย เศร้าซึม ทัศนะของโซเป็นชาวเออร์เกี่ยวกับโลกและชีวิตนี้สืบเนื่องมาจากปรัชญาของคานท์ (Kant) กล่าวคือ โซเป็นชาวเออร์ถือว่าโลกที่มีอยู่เป็นโลกแห่งมโนภาพ มันมีอยู่เพราะมันถูกรับรู้ผ่านประสาทสัมผัส และความเข้าใจได้ให้ความหมายแก่มัน และมันมีอยู่ในความสัมพันธ์ด้านเวลา สถานที่ และความเป็นเหตุและผล ส่วนความเป็นจริงนั้น โซเป็นชาวเออร์มีความเห็นเหมือนคานท์ที่ว่ามันคือ สิ่งในตัวเอง

ซึ่งไม่เปลี่ยนแปลงและอยู่นอกความสัมพันธ์ด้านเวลา สถานที่ และความเป็นเหตุและผล แต่
 โขเป็นชาวเออร์ถือว่า เราสามารถรู้สิ่งในตัวเองนี้ได้โดยการหยั่งเห็นโดยตรง (intuition)
 ขณะที่ค้านก็คือว่าเราไม่สามารถรู้มันได้เลย โขเป็นชาวเออร์อธิบายว่าสิ่งในตัวเองคือ เจตจำนง
 เพราะเขาพบว่า การเคลื่อนไหวของกายเป็นการเคลื่อนไหวของเจตจำนง ร่างกายจึงเป็น
 การสำแดงออกของเจตจำนง จากความรู้นี้ โขเป็นชาวเออร์ได้เปรียบเทียบไปถึงสิ่งอื่น ๆ ที่มีอยู่ใน
ที่มีอยู่ในฐานะมโนภาพเช่นเดียวกับร่างกาย และสรุปว่าสรรพสิ่งเป็นการสำแดงออกของเจต
จำนงเดียวกัน เจตจำนงนี้ปรากฏชัดมากในสิ่งมีชีวิต มันเป็นพลังที่ไม่มีพื้นฐานหรือสาเหตุ
ใด ๆ มาก่อน มันดำรงเพื่อชีวิตอย่างไม่มีจุดจบ ดังเราจะเห็นได้จากคนที่คนอาศัยสัตว์เป็น
 อาหาร สัตว์อาศัยพืชเป็นอาหาร และเมล็ดพืชกลายเป็นต้นออกดอกออกผลแล้วกลายเป็น
 เมล็ดและดำเนินตามรอยเดิมต่อไปอีก เป็นเช่นนี้อยู่ตลอดไปไม่จบสิ้น ชีวิตของคนซึ่งมี
 เจตจำนง เป็นสารัตถะจึงเป็นทุกข์

อนึ่ง โขเป็นชาวเออร์เชื่อว่า เจตจำนงนี้ไม่เพียงแต่มีอยู่ในสิ่งเฉพาะต่าง ๆ เท่านั้น
 แต่มันได้สำแดงออกมาในสิ่งสากลซึ่งเปลี่ยนแปลงไม่ได้ และอยู่นอกเวลา สถานที่ และความเป็น
 สาเหตุและผล ความคิดนี้เขาได้รับอิทธิพลมาจากความคิดเรื่องทฤษฎีแบบของเพลโต
 โขเป็นชาวเออร์ถือว่า เราสามารถรับรู้เจตจำนงสากลนี้ได้โดยตรงเหมือนการรับรู้แบบหรือ
 มโนคติของเพลโต (Platonic Idea) การรู้เจตจำนงสากลนี้จะทำได้โดยตัวเอง เข้าเป็น
 หนึ่งเดียวกับวัตถุ เมื่อผู้รู้กลมกลืนกับสิ่งที่ถูกรู้ เขาจะกลายเป็นผู้รู้ที่บริสุทธิ์ปราศจากเจตจำนง
 อีสรณะจากโลกของเหตุการณ์ทั้งหลาย ความทุกข์และความอยากต่าง ๆ จะหมดไปชั่วระยะ
 เวลาหนึ่งที่ความสนใจของเขาหันเหออกจากโลกปรากฏการณ์และความอยากต่าง ๆ ส่วน
 วัตถุของการรับรู้ในที่นี้ โขเป็นชาวเออร์ถือว่างานศิลปะต่าง ๆ เป็นวิธีที่จะนำไปสู่จุดหมายได้
 มากที่สุด เพราะศิลปินเป็นผู้ที่เข้าถึงมโนคติได้มากกว่าคนทั่วไปและเขาได้แสดงแก่เราในงาน
 ของเขาเพื่อช่วยให้เราพ้นไปจากเจตจำนงและความผันแปรต่าง ๆ ของชีวิตชั่วระยะหนึ่ง

อีกประการหนึ่ง โขเป็นชาวเออร์มีความเห็นว่า เจตจำนงในฐานะสิ่งในตัวเองมี
 เสรีภาพ ล้วนการสำแดงออกของมันซึ่งอยู่ในโลกปรากฏการณ์ถูกจำกัดด้วยเวลา สถานที่
 และความเป็นสาเหตุและผลทุกสิ่งจึงดำรงไปโดยไม่มีจุดจบ แต่มนุษย์แตกต่างจากสัตว์อื่น

เพราะนอกจากจะมีความรู้จากการรับรู้แล้ว เขายังมีความรู้จากการคิดซึ่งได้จากการรับรู้แล้ว นำมาคิดแยกแยะ สรุปลงเป็นความคิด (conception) การที่มนุษย์มีความสามารถในการคิดหรือเหตุผลทำให้เขาสามารถสร้างความสำเร็จทางวัตถุต่าง ๆ ซึ่งช่วยให้ชีวิตมีความสุขสบายมากขึ้น แต่ความสำเร็จก้าวหน้าทางวัตถุนี้ก็ไม่ได้ช่วยให้มนุษย์หลุดพ้นจากทุกข์ได้ อย่างไรก็ตามการที่มนุษย์มีความสามารถในการคิดนี่ในอีกแง่หนึ่งมันช่วยให้เขาสามารถใช้เหตุผลในการไตร่ตรองจนเข้าถึงความเป็นจริงและรู้ว่าสรรพสิ่งเป็นการสำแดงออกของเจตจำนงเพื่อชีวิตซึ่งคืนรนไปอย่างไม่มีจุดจบ ชีวิตทุกชีวิตจึงมีความเห็นแก่ตัวและคืนรนไปอย่างเปล่าประโยชน์ เมื่อคนเข้าใจสถานะแท้จริงนี้แล้ว เขาจะหลุดพ้นจากความอยากและมีความสงบ อยู่เหนือความสุขและทุกข์ ซึ่งเป็นการหลุดพ้นอย่างแท้จริง

นอกจากนี้ยังมีคำตอบปัญหา เรื่องทุกข์ของพุทธปรัชญาซึ่งเป็นที่นิยมศึกษากันอย่างแพร่หลายมาก พุทธปรัชญามีความเห็นที่ชีวิตเต็มไปด้วยทุกข์ สาเหตุของทุกข์สืบเนื่องมาจากการที่คนมีตัณหาหรือความอยากและไม่สามารถได้รับความพอใจอย่างแท้จริง เพราะทุกสิ่งเกิดจากเหตุปัจจัย มันจึงไม่มีความเที่ยงแท้แน่นอนที่เราจะยึดไว้ได้ แต่มนุษย์สามารถหลุดพ้นจากทุกข์โดยการดับตัณหาหรือความอยากซึ่งจะกระทำได้ด้วยการดำเนินชีวิตตามอริยมรรค ๘ หรือทางสายกลางอันได้แก่ ความคิดชอบ ความดำริชอบ เจรจาชอบ การกระทำชอบ การเลี้ยงชีพชอบ ความพยายามชอบ ความระลึกชอบ และความตั้งใจมั่นชอบ

อย่างไรก็ดีคำตอบ เกี่ยวกับปัญหาทุกข์ของทั้งสองทัศนะมีความคล้ายคลึงกันมาก จึงน่าจะมีการวิจัยในรายละเอียดของแต่ละคำตอบ และเปรียบเทียบให้เห็นชัดเจนถึงส่วนที่เหมือนและแตกต่างกันของทัศนะทั้งสอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อทราบว่าโซเป็นชาวเออร์มีความคิดเกี่ยวกับโลกและชีวิตอย่างไร
๒. เพื่อทราบว่าโซเป็นชาวเออร์มีความคิดอย่างไรบ้างเกี่ยวกับความทุกข์ สาเหตุของทุกข์ และการดับทุกข์
๓. เพื่อทราบว่าพุทธปรัชญามีความคิดเกี่ยวกับความทุกข์ สาเหตุของทุกข์ และการดับทุกข์อย่างไร

๔. เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นว่าความคิดเกี่ยวกับความทุกข์ สาเหตุของทุกข์ และ การดับทุกข์ของโซ เป็นฮาว เออร์กับพุทธปรัชญามีความ เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

๕. เพื่อทราบว่าทำไมโซเป็นฮาวเออร์จึงถูกขนานนามว่าเป็นผู้มองโลกในแง่ร้าย

สมมุติฐานของการวิจัย

การวิจัยนี้มีสมมุติฐานว่าโซเป็นฮาวเออร์มีความเห็นว่าโลกนี้เต็มไปด้วยทุกข์ เพราะ สรรพสิ่งมีสารัตถะคือเจตจำนงซึ่งเป็นความอยากและดิรนเพื่อชีวิตอย่างไม่มีจุดจบ มนุษย์จึง มีความอยากที่ไม่อาจสมปรารถนาได้ เมื่อเขาได้รับความพอใจครั้งหนึ่งแล้ว เขาก็จะมีความอยาก ใหม่ตามมาอีก ถ้าไม่มีความอยากใด ๆ เขาก็จะมีความเบื่อหน่ายเศร้าซึมเข้ามาแทนที่ ทศนะ ของโซเป็นฮาวเออร์ในแง่นี้จึงถูกกล่าวว่าเป็นการมองโลกในแง่ร้าย ความจริงแล้วเขาได้เสนอ วิธีการดับทุกข์โดยการตีความในความงามของศิลปะ และการสละความต้องการทางโลก อนึ่ง ทศนะ เรื่องทุกข์ของโซเป็นฮาวเออร์คล้ายกับพุทธปรัชญามาก แต่วิธีการดับทุกข์ตามทศนะทั้งสอง ต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. การศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากข้อเขียนต่าง ๆ ของโซเป็นฮาวเออร์โดยยึด หนังสือของเขาเรื่อง The World as Will and Idea แปลโดย R. B. Haldane และ J. Kemp. เป็นหลัก

๒. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารอื่น ๆ ที่มีผู้เขียนเกี่ยวกับโซเป็นฮาวเออร์ เพื่อประกอบความเข้าใจ

๓. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับหลวง กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับพุทธปรัชญา

๔. นำข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่าง ๆ มาวิเคราะห์ วิจัย ประกอบความคิดเห็นของ

ผู้วิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. จะทำให้มีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการมองโลกของโซเป็นฮาวเออร์
๒. จะทำให้ทราบถึงความคิดเกี่ยวกับความทุกข์ สาเหตุของทุกข์และการดับทุกข์ของโซเป็นฮาวเออร์อย่างถูกต้อง
๓. จะทำให้ทราบความเหมือนและความแตกต่างกันของความคิดเรื่องความทุกข์ของโซเป็นฮาวเออร์และพุทธปรัชญา
๔. เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาทุกข์สำหรับผู้สนใจ

ศูนย์วิทยพัทธยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย